PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VIII | Warszawa, wtorek 20 czerwca 1933 r. | Nr. 138

ADRES REDAKCJI: ul. Marsz. Focha 1. Telefon 545-90 wewn. Nr. 16

SPRAWY POLSKIE

POLSKA A NIEMCY.

Le Petit Parisien 19.VI zamieszcza za ag. Havas'a korespondencję z Lyonu, w której donosi o odczycie, jaki tam wygłosił Ciechanowski, b. poseł polski w Waszyngtonie, na temat: „Rewizjonizm w stosunkach polsko-niemieckich".

POLSKA A GDAŃSK. SYTUACJA POLITYCZNA W GDAŃSKU.

Deutsche Allg. Ztg. 20.VI w koresp. z Warszawy pisze, że żądania rządu polskiego, zgłoszone do Wys. Komisarza Ligi Nar. w Gdańsku, aby Polsce przekazano prowadzenie spraw zagranicznych Gdańska, trafi w próżnię, ponieważ Gdańsk nigdy nie zaprzeczał Polsce prowadzenia tych spraw, które jej przysługują na podstawie traktatów. Lecz Polska chce przez samowolną interpretację traktatów mieć prawa, których nigdy jej nie można przyznać, dopóki Gdańsk znajduje się pod opieką Ligi a nie Polski.

Germania 20.VI pisze, że nowy Senat gdański rozporządza większością w Sejmie i nawet ma za sobą kwalifikowaną większość z głosami centrowców. Będzie to miało doniosłe znaczenie dla tej ważnej placówki niemczyzny, jaką jest Gdańsk, gdyż bardzo wzmocni stanowisko Senatu w polityce zewnętrznej.

Prawda 18.VI w doniesieniu z Berlina informuje o całkowitym zastoju w porcie gdańskim, co jest następstwem zwycięstwa narodowych socjalistów podczas wyborów do sejmu gdańskiego. W ten sposób w parze z zaostrzeniem stosunków politycznych przedewszystkiem z Polską, nastąpiło pogorszenie sytuacji gospodarczej Gdańska. Pismo przytacza dane statystyczne z „Berliner Börsenzeitung" za okres od 1 do 11 czerwca, według których w porcie gdańskim naładowano na okręty 9793 tonny towarów, wyładowano natomiast 82.644 tonny. Odnośne liczby dla Gdyni wynoszą 16.405 i 150.000 tonn. Narodowi socjaliści — według dalszych informacyj „Prawdy" — zwrócili się do partyj niemiecko-narodowej i centrum z projektem utworzenia wspólnego rządu. Nowy rząd na czele z narodowym socjalistą Rauschning'iem opierać się będzie o wszystkie niesocjalistyczne stronnictwa Gdańska.

SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE.

Rigasche Rundschau z pierwszej połowy czerwca w artykule, omawiającym sytuację gospodarczą Polski, pisze m. inn.: Z żelazną wolą, godną podziwu, Polska zredukowała wydatki do 2,2 miljardów zł., co dla państwa 32-miljonowego jest bardzo niskim budżetem. Polska była jedną z pierwszych z pośród tych państw, które zdecydowały się na obcięcie poborów urzędniczych. Ponadto Polska przeprowadziła zwycięską kampanję przeciwko kartelom, dyktującym wysokie ceny; jednocześnie monopole państwowe dały dobry przykład, obniżając ceny własnych wyrobów. Dzięki rozumnej polityce dewizowej złoty ma mocne podstawy, pomimo niewprowadzenia zakazu wywozu walut. Dzięki znacznemu obniżeniu stopy procentowej banków państwowych i prywatnych, Polska ma tani kredyt. Stopa podatkowa nie została powiększona. Bilans handlowy dzięki racjonalnym zarządzeniom rządu wykazał w ciągu pierwszych czterech miesięcy r. b. saldo dodatnie w wysokości 34,8 milj. zł. Pomimo jednak tych godnych uwagi zarządzeń i wytrzymałości, trudności kryzysowe w Polsce wciąż jeszcze istnieją. Proces kurczenia się produkcji trwa nadal.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

KONFERENCJA LONDYŃSKA. POLITYKA ZAGRANICZNA NIEMIEC.

Journal des Débats 18.VI zamieszcza artykuł Pierre Bernus'a, w którym autor zaznacza jak się mylili ci, którzy sobie wyobrażali, iż będzie można uzyskać pokój za pomocą ciągłych ustępstw Niemcom i przez przyjęcie do „klubu" wielkich mocarstw. Niemcy występują ciągle z nowemi inicjatywami, których celem jest wywołanie zaburzeń w świecie; można przytoczyć jako przykład ich postępowanie wobec Austrji. W Londynie Hugenberg rzucił jakgdyby bombę do „błotnistej sadzawki" konferencji, złożył on memorjał, który jednak zmuszony był coprędzej wycofać wobec skandalu, jaki wywołał. Autor sądzi, iż to wycofanie było naprzód ułożoną komedją, ponieważ Hugenberga, niebędącego oficjalnie członkiem partji nar.-socjalistycznej, łatwo było w razie konieczności zdezawuować. Niemcy przedstawiły w tym memorjale swe żądania kolonjalne, o których dobrze wiedziały, że nie będą mogły być wzięte pod uwagę na obecnej konferencji; są one tymczasem znakami wytycznemi na przyszłość. Memorjał Hugenberga zawiera na początku uwagi charakteru ekonomicznego; w tym memorjale Niemcy twierdzą, iż dla przeprowadzenia uzdrowienia ogólnego nie należy niczego żądać od Niemiec, ale trzeba im zwrócić kolonje afrykańskie; następnie jest tam aluzja, że Europa wschodnia, a specjalnie Rosja powinny być terenem eksploatacyjnym dla Niemiec. Bernus stwierdza, że Rzesza ma swoisty sposób pracy dla pokoju; pomimo tego jednak pacyfiści utrzymują, że najważniejszą sprawą jest rozbrojenie Francji.

L'Ere Nouvelle 18.VI pisze, że Niemcy ciągle przedstawiają siebie za biedne i żądają jeszcze ustępstw bez końca, podczas gdy tych ustępstw otrzymały b. wiele: zapomniały już o odszkodowaniach wojennych, uzyskały wszystko, co chciały, w sprawie pożyczek, uzyskały przedterminowe zniesienie okupacji i t. p. Teraz nowa serja żądań, zawartych w memorjale Hugenberga, dążącego widocznie do wykazania według Spenglera, że Zachód chyli się do upadku. Dziennik podnosi, że ten imperjalizm przypomina epokę zaborczej działalności Zakonu Krzyżaków, którymi zachwycają się hitlerowcy, jako przodkami prusactwa. Memorjał Hugenberga stanowi wyrażenie nieufności dla traktatów i dla cywilizacji.

Corriere della Sera 18.VI w koresp. z Londynu pisze, iż przedstawiony przez Hugenberga memorjał zawiera koncepcje pokojowej lecz nieukrywanej ekspansji. Korespondent stwierdza, iż memorjał ten wywołał wrażenie dość różnorodne, poczem cytuje szereg głosów prasy.

Il Popolo d'Italia 18.VI pisze, iż spłata włoska, dokonana w tej samej proporcji co angielska, została przyjęta w amerykańskich kołach politycznych i finansowych bardzo przychylnie. Wpływa na to zwłaszcza uchylenie się od spłaty większości państw dłużniczych, między któremi znajdują się kraje, które mogłyby dysponować najszerszemi rezerwami monetarnemi, lecz które nałożyły na swe budżety w przeciwieństwie do Włoch duże ciężary militarne i polityczne.

Le Petit Parisien 19.VI zamieszcza za ag. Havas'a korespondencję z Warszawy, w której przytacza oświadczenie Herriota, wypowiedziane do korespondenta „Gazety Polskiej", Korab-Kucharskiego, stanowiące odpowiedź na ankietę tego dziennika w kwestji „ekonomicznej przyszłości świata".

Neue Zürcher Zeitung 16.VI w korespondencji własnej z Warszawy stwierdza, że konferencja rozbrojeniowa i pakt czterech wywołały w ostatnich tygodniach zmniejszenie się zainteresowania polskiego społeczeństwa konferencją ekonomiczną w Londynie; istnieje tendencja nieprzywiązywania wielkiej wagi do znaczenia tej konferencji. Jest rzeczą znamienną, że Polska nie wysłała do Londynu żadnego ministra a tylko podsekretarza stanu w ministerjum skarbu i kilku ekspertów. Polska będzie się starała pozostawać w ścisłym kontakcie z państwami bloku agrarnego, w celu wspólnego przeprowadzenia ułatwień w międzynarodowym handlu produktami rolnemi; kwestja ta, prawdopodobnie, napotka na trudności ze względu na dotychczasową ochronną celną politykę niektórych państw rolniczych. Koła gospodarcze polskie zaznaczają jednak, iż — wobec tego, że są to państwa dłużnicze — nie będą one płacić swych długów zagranicznych, w razie czynienia im dalszych trudności w eksporcie i że taki nacisk zmusi państwa przemysłowe do zrobienia ustępstw Polsce i innym państwom rolniczym.

AUSTRJA, NIEMCY A MAŁA ENTENTA.

Deutsche Tageszeitung 19.VI pisze, że według „Prager Tageblattu" min. Benesz zaprosił Austrję do przystąpienia do Małej Ententy, ponieważ to najbardziej odpowiada jej misji w dorzeczu Dunaju. „Deutsche Tageszeitung" podaje oświadczenie kanclerza Dollfussa w sprawie przyjaznego przyjęcia, jakiego doznał w krajach zachodnich i podnosi ze swej strony, że Dollfuss widocznie nie spodziewa się, że to wzywanie obcej pomocy może nie spotkać się z sympatją ludzi, myślących po niemiecku.

Frankfurter Ztg. 19.VI podaje komunikat prasowy urzędowy, w którym wyjaśnia rząd pruski, że austrjacki attaché prasowy Wasserbaeck w swoim czasie nie złożył żadnej skargi na traktowanie go przez władze pruskie, a dopiero teraz wytacza skargi po wyjeździe zagranicę.

PO PARAFOWANIU PAKTU 4-CH.

Prawda 18.VI w specjalnym dziale „Propaganda partyjna" zamieszcza popularny artykuł p. t. „Co to jest pakt czterech i komu on jest potrzebny?" Pismo dochodzi do wniosku, że pakt czterech potrzebny jest imperjalizmowi angielskiemu, który chce być ar-

[illegible] ZAGADNIENIA OGÓLNE

tarnemi, lecz które nałożyły na owe budżety w przedsiębiorstwie do Włoch duże ciężary militarne i polityczne.

Le Petit Parisien 19.VI zamieszcza za ag. Havasa korespondencję z Warszawy, w której przytacza oświadczenie Becka, wypowiedziane do korespondenta „Gazety Polskiej" Karol-Kucharskiego [illegible] w kwestii „ekonomicznej przyszłości świata".

Neue Zürcher Zeitung 16.VI w korespondencji własnej z Warszawy stwierdza, że konferencja rozbrojeniowa i pakt czterech wywołały w ostatnich tygodniach zmniejszenie się zainteresowania polskiego społeczeństwa konferencją ekonomiczną w Londynie; istnieje tendencja nieprzywiązywania wielkiej wagi do znaczenia tej konferencji. Jest rzeczą zauważoną, że Polska nie wysłała do Londynu żadnego ministra, a tylko podsekretarza stanu w ministerjum skarbu i kilku ekspertów. Polska będzie się starała pozostawać w ścisłym kontakcie z państwami bloku agrarnego, w celu wspólnego przeprowadzenia ułatwień w międzynarodowym handlu produktami rolnemi; kwestja ta, prawdopodobnie, napotka na trudności ze względu na dotychczasową odmienną celną politykę niektórych państw rolniczych. Sfery gospodarcze polskie [illegible] — wobec tego, że [illegible] — nie będzie one płacić swych długów zagranicznych, w których [illegible] to dalszych trudności w eksporcie i że tylko nacisk [illegible] przemysłowców do zrobienia ustępstw Polsce i nowym partnerom rolniczym.

AUSTRJA, NIEMCY A MAŁA ENTENTA

Deutsche Tageszeitung 19.VI pisze, że według „Prager Tagblattu" min. Benesz zaprosił Austrję do przystąpienia do Małej Ententy, ponieważ to najbardziej odpowiada jej racji w obecnym okresie. „Deutsche Tageszeitung" podaje oświadczenie kanclerza Dollfussa w sprawie [illegible] przyjęcia, jakiego doznał w krajach zachodnich, podnosi ze swej strony, że Dollfuss widocznie się spodziewa, że to wzywanie obcej pomocy może nie [illegible] ludzi myślących po niemiecku.

Frankfurter Zeitung 18.VI podaje komunikat prasowy urzędowy, w którym [illegible] prasowy [illegible], w swoim czasie nie [illegible] żadnej skargi na [illegible] przez władze pruskie [illegible] wydaleniu [illegible].

PO PARAFOWANIU PAKTU 4-CH

Prawda 18.VI w specjalnym dziale „Propaganda partyjna" zamieszcza popularny artykuł p. t. „Co to jest pakt czterech i komu on jest potrzebny?" Pismo dochodzi do wniosku, że pakt czterech potrzebny jest imperjalizmowi angielskiemu, który chce być ar-

KONFERENCJA LONDYŃSKA. POLITYKA ZAGRANICZNA NIEMIEC.

Journal des Débats 18.VI zamieszcza artykuł Pierre Bernus'a, w którym autor zaznacza, jak się mylili ci, którzy sobie wyobrażali, iż będzie można uzyskać cośkolwiek za pomocą ciągłych ustępstw Niemcom, przyczyniając się do „klubu" wielkich mocarstw. [illegible] których celem jest wywołanie zamieszania w świecie, można przytoczyć, jako przykład, ich nastawienie wobec Rosji. W Londynie Hugenberg rzucił jakgdyby bombę do „bawialni" sadzawki konferencji, złożywszy memorjał, który jednak zmuszony był [illegible] wobec skandalu, jaki wywołał. Autor sądzi, iż to wycofanie było [illegible], ponieważ Hugenberga, niebędącego oficjalnie członkiem partji nar.-socjalistycznej, łatwo było w razie konieczności zdezawuować. Niemcy przedstawiły w tym memorjale swe żądania kolonjalne, o których dobrze wiedziały, że nie będą mogły być wzięte pod uwagę na obecnej konferencji; są one [illegible] wyzwaniem na przyszłość. Memorjał Hugenberga zwraca [illegible] uwagę charakteru ekonomicznego: w tym oświadczeniu Niemcy twierdzą, iż dla przeprowadzenia uzdrowienia [illegible] nie [illegible] Niemiec, ale [illegible] [illegible] Rosja powinna być [illegible] dla Niemiec. [illegible]

[illegible] 19.VI pisze, że Niemcy [illegible]

[illegible]

[illegible] 15.VI w [illegible] Hugenberga [illegible] memorjał [illegible]

Il Popolo d'Italia 20.VI pisze, że wpłata włoska, dokonana w tej samej proporcji co angielska, została przyjęta w amerykańskich kołach politycznych i finansowych bardzo przychylnie. Wpływa na to zwłaszcza uchylenie się od spłaty większości państw dłużnych, między któremi znajdują się kraje, które mogłyby dysponować najszerszemi rezerwami mone-

bitrem pomiędzy Francją i Niemcami, oraz Francją i Włochami. Założenie paktu 4-ch jest przeciwsowieckie. Jednocześnie pakt czterech skierowany jest przeciwko Stanom Zjednoczonym A. P., ponieważ wszyscy uczestnicy paktu są dłużnikami Ameryki.

SPRAWA ROZBROJENIA.

Izwiestja 18.VI w artykule Karola Radka omawiają przebieg prac konferencji rozbrojeniowej, zaznaczając, że propozycja sowiecka definicji napastnika została sformułowana w sposób niepozostawiający żadnych wątpliwości. Państwa kapitalistyczne znalazły się w obliczu propozycji sowieckiej w trudnem położeniu, gdyż żadne z nich nie było w stanie udzielić jasnej odpowiedzi. Pokojowa polityka Z. S. R. R. przez uczynioną propozycję jakgdyby zapytuje w sposób kategoryczny państwa kapitalistyczne: „Tak, czy nie?" Analogiczna sytuacja wytworzyła się w Londynie po wystąpieniu Litwinowa o zniesieniu wszystkich zarządzeń, posiadających charakter agresji gospodarczej.

Social-Demokraten 16.VI (Stockholm) podaje p. n. „Udowodnione naruszenie traktatu wersalskiego" treść tajnego okólnika, wydanego przez namiestnika Rzeszy w Saksonji, Mutschmanna. Treść tego okólnika, z którego wynika, że bojówki „Sturm Abteilungen" (S. A.) są istotnie organizacjami wojskowemi, brzmi jak następuje: „Ze względu na napiętą sytuację międzynarodową niezbędnem jest jeszcze raz z naciskiem zaznaczyć, że nie jest dozwolone publikowanie czegokolwiek, coby wskazywało na obchodzenie traktatu wersalskiego. W szczególności redakcje muszą baczyć, aby żadne wyrażenia, jak S. A., koszary i t. p., nie były używane w związku z ich formacjami. Taksamo należy unikać w wiadomościach i ogłoszeniach, dotyczących policji, nadawania jej charakteru organizacji militarnej. Dotyczy to przedewszystkiem ew. materjału ilustracyjnego. W wiadomościach, dotyczących obozów służby pracy, powinno się ściśle przestrzegać, aby mimo pożyteczności dokładnych o nich informacyj nie nadawać im żadnego zabarwienia militarnego. Wiadomości, dotyczące sportu wojskowego, lepiej jest nie podawać w prasie... Namiestnik Rzeszy w Saksonji, Mutschmann, nakazuje wszystkim dziennikom nie publikować nic takiego, coby stało w związku z militarnem wychowaniem S. A., S. S., Stahlhelmu i innych związków. W szczególności nie wolno nigdy dać do zrozumienia, że te formacje znajdują się przy Reichswehrze celem wyszkolenia. Namiestnik Mutschmann niezwłocznie wystąpi energicznie przeciw dziennikowi, któryby zawinił w jakikolwiekbądź sposób pod tym względem. Urząd prasowy narodowo - socjalistyczny zamierza odmawiać prośbom o ilustracje lub sprawozdania, dotyczące przeżyć podczas ćwiczeń w Reichswehrze. Jak wiadomo, agenci francuscy zeznali, że czerpią swoje materjały, dotyczące zbrojeń niemieckich, przeważnie z małych dzienników prowincjonalnych. Oczekujemy zatem, że cała prasa w przyszłości będzie zachowywała ostrą karność w tym względzie i nie będzie podawała materjału, stwarzającego Niemcom trudności na terenie zagranicznym".

PO WIZYCIE PREMJERA WĘGIER W BERLINIE.

Le Populaire 18.VI w koresp. z Londynu pisze, że według pogłosek, krążących tutaj, premjer Goemboes bawił w Berlinie w sprawach politycznych, wywołanych naprężeniem austrjacko-niemieckiem. Delegacja węgierska na konfer. gosp. zaprzecza jednak, jakoby takie właśnie powody skłoniły premjera węgierskiego do podróży do Niemiec, a dotyczyła ona tylko spraw gospodarczych. Donoszą tutaj, że memorandum Hugenberga wywołało na Węgrzech niekorzystne wrażenie.

Vossische Ztg. 19.VI pisze z powodu różnych pogłosek co do motywów wizyty premjera węgierskiego w Berlinie, że nie może w tem być nic nadzwyczajnego, iż w chwili, gdy wiele różnych zagadnień międzynarodowych jest omawianych na widowni europejskiej premjer węgierski nawiązał ścisłą łączność z kanclerzem Hitlerem, który dąży do konsolidacji państw, nie należących do Małej Ententy.

POLITYKA ZAGRANICZNA Z. S. R. R.

Berliner Tageblatt 18.VI w koresp. z Londynu pisze, że prasa angielska śledzi z wzrastającą uwagą prace delegacji sowieckiej na konferencji gospodarczej i sądzi, że polityka sowiecka dąży teraz do dwóch celów: osiągnięcie uznania Sowietów przez Stany Zjednocz. i zniesienie przez Anglję ograniczeń przywozowych dla towarów sowieckich. Podobno pewne państwa gotowe byłyby do pośredniczenia między Rosją a Anglją w tej sprawie.

Drukarnia „Kadra", Warszawa, Długa 50. Telefon 11-86-30.

Drukowano na prawach rękopisu.